

หนังตะลุง

หนังตะลุงเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของไทย ซึ่งใช้หุ่นมีลักษณะแบน ทำจากแผ่นหนังวัวหรือหนังควาย ประดิษฐ์เป็นรูปแบบต่าง ๆ ทาสีสวยงาม ชักให้เคลื่อนไหวตามบทพากย์ และเสียงดนตรี ใช้แสงไฟส่องผ่านตัวหนังมาจากด้านหลังโรง ให้เงาไปปรากฏบนจอ นิยมเล่นทางภาคใต้ของประเทศไทย หนังตะลุงแฝงไว้ด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

บทที่ใช้แสดงเป็นร้อยแก้ว และร้อยกรอง เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทย มีลักษณะเฉพาะตัว มีอายุยืนยาวมาหลายร้อยปี เรื่องที่นิยมเล่นในสมัยโบราณ คือเรื่องรามเกียรติ์ เพลงที่ใช้ประกอบมีทั้งเพลงช้า และเพลงเร็วร่วมกัน ใช้ผู้แสดงเพียงคนเดียว เรียกว่า “นายหนัง” ทำหน้าที่ พากย์ และชักเชิด เครื่องดนตรีใช้ประกอบการละเล่น ได้แก่ ปี่ใน กลองโหม่ง กรับ และกลอง ผู้เล่น เรียกว่า “ลูกคู่” หนังวัว หรือหนังควายที่ทำหนังตะลุงผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ จนหนังบางใส และระบายสีวิธีทำหนังตะลุงเหมือนกับหนังใหญ่แต่ตัวเล็กกว่า มีไม้ประกบคาบตัวหนัง เลยลงมามีที่จับเชิด ลำตัวหนังตะลุงฉลุโปร่งใส ประกอบลวดลายไทย ตัวหนังบางตัวเลียนแบบท่าของตัวพระ นาง ยักษ์ และลิง

ประวัติความเป็นมาของหนังตะลุง

นักวิชาการหลายท่านเชื่อว่า มหรสพการแสดงเงาจำพวกหนังตะลุงนี้เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของมนุษยชาติ เคยปรากฏแพร่หลายมาทั้งในแถบประเทศยุโรปและเอเชีย อ้างว่ามีหลักฐานปรากฏอยู่ว่า เมื่อครั้งพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช มีชัยชนะเหนืออียิปต์ ได้จัดให้มีการแสดงหนัง (หรือการละเล่นที่คล้ายกัน) เพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะ และประกาศเกียรติคุณของพระองค์ และเชื่อว่ามหรสพการแสดงเงานี้ มีแพร่หลายในประเทศอียิปต์มาก่อนพุทธกาล ในประเทศอินเดีย พวกพราหมณ์แสดงหนังที่เรียกกันว่า ฉายานาฏกะ เรื่องมหากาพย์รามายณะ เพื่อบูชาเทพเจ้าและสฤติวีรบุรุษ ส่วนในประเทศจีน มีการแสดงหนังสฤติคุณธรรมความดีของสนมเอกแห่งจักรพรรดิยวนตี้ (พ.ศ. ๔๑๑ - ๔๙๕) เมื่อพระนางววยชนม์

ในสมัยต่อมา การแสดงหนังได้แพร่หลายเข้าสู่ในเอเชียอาคเนย์ เขมร พม่า ขวา มาเลเซีย และประเทศไทย คาดกันว่า หนังใหญ่คงเกิดขึ้นก่อนหนังตะลุง และประเทศแถบนี้คงจะได้แบบมาจากอินเดีย เพราะยังมีอิทธิพลของพราหมณ์หลงเหลืออยู่มาก เรายังเคารพนับถือฤๅษี พระอิศวร พระนารายณ์ และพระพรหม ยิ่งเรื่องรามเกียรติ์ ยิ่งถือว่าเป็นเรื่องขลังและศักดิ์สิทธิ์ หนังใหญ่จึงแสดงเฉพาะเรื่องรามเกียรติ์เริ่มแรกคงไม่มีจอ คนเชิดหนังใหญ่จึงแสดงท่าทางประกอบการเชิดไปด้วย

เชื่อกันว่าหนังใหญ่มีอยู่ก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพราะมีหลักฐานอ้างอิงว่า มีนักปราชญ์ผู้หนึ่งเป็นชาวเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นผู้เชี่ยวชาญทางโหราศาสตร์ และทางกวี สมเด็จพระเจ้าปราสาททองทรงเรียกตัวเข้ากรุงศรีอยุธยา ต่อมาได้เป็นพระอาจารย์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระมหาราชครูหรือพระโหราธิบดี และมีรับสั่งให้พระมหาราชครูฟื้นฟูการเล่นหนัง (หนังใหญ่) อันเป็นของเก่าแก่ขึ้นใหม่

หนังใหญ่ แต่เดิมเรียกว่า “หนัง” นิยมเล่นกันแพร่หลายในแถบภาคกลาง ส่วนหนังตะลุง แต่เดิมคนในท้องถิ่นภาคใต้ก็เรียกสั้น ๆ ว่า “หนัง” เช่นกัน ดังคำกล่าวที่ได้ยินกันบ่อยว่า “ไปแลหนังโนรา” จึงสันนิษฐานว่า คำว่า “หนังตะลุง” คงจะเริ่มใช้เมื่อมีการนำหนังจากภาคใต้ไปแสดงให้เป็นที่รู้จักในภาคกลาง จึงได้เกิดคำ “หนังตะลุง” และ “หนังใหญ่” ขึ้นมาเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน หนังจากภาคใต้เข้าไปเล่นในกรุงเทพฯ ครั้งแรกสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระยาพัทลุง (เผือก) นำไป

เล่นที่แถวนางเลิ้ง หนังสือที่เข้าไปครั้งนั้นเป็นนายหนังจากจังหวัดพัทลุง คนกรุงเทพฯ จึงเรียก “หนังพัทลุง” ต่อมาเสียงเพี้ยนเป็น “หนังตะลุง”

เชื่อกันว่าหนังตะลุงเลียนแบบมาจากหนังใหญ่ โดยย่อรูปหนังให้เล็กลง ในยุคแรก คงแสดงเรื่องราวเกียรติเหมือนกัน แต่เปลี่ยนบทบาทมาเป็นภาษาท้องถิ่น เปลี่ยนเครื่องดนตรีจากพิณพาทย์ ตะโพน มาเป็นทับ กลอง ฉิ่ง โหม่ง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีอยู่เดิมในภาคใต้

ต่อมา หนังภาคใต้หรือหนังตะลุง รับอิทธิพลของหนังชวาเข้ามาผสมผสาน จึงทำให้เกิดวิวัฒนาการใน “รูปหนัง” ขึ้นมา รูปหนังใหญ่จะเป็นแผ่นเดียวกันทั้งตัว เคลื่อนไหวอวัยวะไม่ได้ แต่รูปหนังชวาเคลื่อนไหวมือ และปากได้ ส่วนใหญ่รูปหนังจะเคลื่อนไหวมือได้เพียงข้างเดียว ยกเว้นรูปกาก หรือตัวตลก และรูปนางบางตัวที่สามารถขยับมือได้ทั้งสองข้าง รูปหนังชวามีใบหน้าที่ผิดไปจากคนจริง และหนังตะลุงก็รับแนวคิดนี้มาปรับใช้กับรูปตัวตลก เช่น แกะรูปหนูขี้ให้หน้าคล้ายวัว เถ่ง หน้าคล้ายนกกระฮัง เป็นต้น

หนังตะลุงเกิดขึ้นเมื่อใดนั้น ยังไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัด นักวิชาการสันนิษฐานว่า คงเป็นช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เพราะกลอนหนังตะลุงนิยมแต่งเป็นกลอนแปด ซึ่งในสมัยอยุธยากลอนแปดไม่ได้เป็นที่นิยมแพร่หลาย ยิ่งในภาคใต้ วรรณกรรมพื้นบ้านรุ่นเก่าแก่ล้วนแต่งเป็นกาพย์ทั้งสิ้น กลอนแปดเพิ่งมาเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางก็เมื่อหลังสุนทรภู่แต่งเรื่องพระอภัยมณีออกเผยแพร่แล้วนี่เอง

หนังตะลุงเกิดขึ้นในภาคใต้ครั้งแรกที่จังหวัดใด ก็ยังไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัด

ดนตรีหนังตะลุง

ดนตรีหนังตะลุงในอดีตมีความเรียบง่าย ชาวพื้นบ้านในท้องถิ่นประดิษฐ์ได้เอง โดยใช้วัสดุในพื้นที่บ้าน มีทับ กลอง โหม่ง ฉิ่ง เป็นสำคัญ ปี่ ซอ เกิดขึ้นภายหลังก็คงใช้วัสดุพื้นบ้านอยู่ดี ต่อมาวัฒนธรรมภายนอกโดยเฉพาะดนตรีไทยสากล หนังตะลุงจึงเพิ่มดนตรีใหม่ ๆ เข้ามาเสริม เช่น กลองชุด กีตาร์ ไวโอลิน ออร์แกน จำนวนลูกคู่เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ค่ารูด (ค่าครู) เพิ่มขึ้น ยิ่งในปัจจุบันคนยากจนไม่มีทุนพอที่จะรับหนังตะลุงไปแสดงได้เลย ดนตรีหนังตะลุง คณะหนึ่ง ๆ มีดังนี้

ทับ

เครื่องกำกับจังหวะและท่วงทำนอง ที่สำคัญที่สุด ผู้บรรเลงดนตรีชิ้นอื่น ๆ ต้องคอยฟังจังหวะยกย้ายตามเพลงทับ ที่นิยมใช้มีถึง ๑๒ เพลง คือ เพลงเดิน เพลงถอยหลังเข้าคลอง เพลงเดินยักซ์ เพลงสามหมู่ เพลงนาटकलयออกจากวง เพลงนางเดินป่า เพลงสรองน้ำ เพลงเจ้าเมืองออกสั่งการ เพลงชุมพล เพลงยกพล เพลงยักซ์ และเพลงกลับวัง ผู้ชำนาญที่เรียกว่ามือทับเท่านั้นจึงสามารถตีทับครบ ๑๒ เพลงได้ ทับหนึ่งตะลุงมี ๒ ใบ ใบหนึ่งเสียงเล็กแหลม เรียกว่า “หน่วยฉับ” อีกใบหนึ่งเสียงทุ้ม เรียกว่า “หน่วยเทิง” ทับหน่วยฉับเป็นตัวยีน ทับหน่วยเทิงเป็นตัวเสริม หนึ่งตะลุงในอดีตมีมือทับ ๒ คน ไม่น้อยกว่า ๖๐ ปีมาแล้วใช้มือทับเพียงคนเดียว ใช้ผ้าผูกไขว้กัน บางคนวางบนขา บางคนวางขาข้างหนึ่งบนทับ กดไว้ไม่ให้ทับเคลื่อนที่ โดยทั่วไป ทับนิยมทำด้วยแก่นไม้ขนุน ตบแต่งและกลึงได้ง่าย ตัดไม้ขนุนออกเป็นท่อน ๆ ยาวท่อนละประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ฟันโกลนด้วยขวานให้เป็นรูปคล้ายกลองยาว นำมาเจาะภายใน และกลึงให้ได้รูปทรงตามต้องการลงน้ำมันชักเงาด้านนอก หุ้มด้วยหนังค่าง ตรงแก้มทับร้อยไขว้ด้วยเชือกด้วยหรือไนลอน ร้อยด้วยหวาย ลอดเข้าไปในปลอกหวาย ส่วนหลัง ดึงหวายให้ตึงเสมอกัน ก่อนใช้ทุกครั้งต้องชุบน้ำที่หนังหุ้ม ใช้ผ้าขนาดนิ้วก้อยอัดที่แก้มทับด้านใน ทำให้หนังตึงมีเสียงไพเราะกังวาน

โหม่ง

เป็นเครื่องกำกับจังหวะของนายหนัง โหม่งมี ๒ ใบ ร้อยเชือกแขวนไว้ในรางไม้ ห่างกันประมาณ ๒ นิ้ว เรียกว่า “รางโหม่ง” ใบที่ใช้ตีเป็นเหล็กมีเสียงแหลม เรียกว่า “หน่วยจี้” อีกใบหนึ่งเสียงทุ้ม เรียกว่า “หน่วยทุ้ม” ในอดีตใช้โหม่งรางโหม่งลูกฟากก็เรียก ทำด้วยเหล็กหนาประมาณ ๐.๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ นิ้ว กว้าง ๔ นิ้ว อัดส่วนกลางให้เป็นปุ่มสำหรับตี ส่วนโหม่งหล่อใช้กันมาประมาณ ๖๐ ปี หล่อด้วยทองสำริดรูปลักษณะเหมือนฆ้องวง การซื้อโหม่งต้องเลือกที่เข้ากับเสียงของนายหนัง อาจชุดได้ปุ่มหรือพอกชั้นนอกด้านใน ให้มีเสียงกลมกลืนกับเสียงของนายหนัง ไม้ตีโหม่งใช้อันเดียว ปลายข้างหนึ่งพันด้วยผ้าหรือยาง ทำให้โหม่งมีเสียงนุ่มนวล

ฉิ่ง

ใช้ตีเข้าจังหวะกับโหม่ง คนตีโหม่งทำหน้าที่ตีฉิ่งไปด้วย กรับเดี่ยวนี้ไม่ต้องใช้นำฉิ่งกระทบกรับกับรางโหม่งแทนเสียงกรับได้

กลองตุ๊ก

มีขนาดเล็กกว่ากลองมโหรีรา รูปแบบเหมือนกัน ใช้ไม้ ๒ อัน โทนมใช้ตีแทนกลองตุ๊กได้

ปี่

หนังตะลุงใช้ปี่นอกบรรเลงเพลงต่าง ๆ ใช้เพลงพัดชาเป็นเพลงครู ประกอบด้วยเพลงไทยเดิมอื่น ๆ ได้แก่ เพลงลาวสมเด็จ เขมรปี่แก้ว เขมรปากท่อ ชะนีกันแสง พม่ารำชวาน พม่าแทงกบ สุดสงวน เขมรพวง ลาวดวงเดือน เพลงลูกทุ่งหลายเพลง อาศัยทำนองเพลงไทยเดิม คนเป่าปี่ก็เล่นได้ดี แม้เพลงไทยสากลที่กำลังฮิต ปี่ ซอ ก็เล่นได้ โดยไม่รู้ตัวโน้ตเลย ซออุ้ ซอด้วง ประกอบปี่ ทำให้เสียงปี่ไม่เล็กแหลมเกินไป ชวนฟังยิ่งขึ้น ปี่ ซอ สามารถยกย้ายจังหวะให้ช้าลงหรือเร็วขึ้นตามจังหวะทับได้อย่างกลมกลืนและลงตัว

การบรรเลงดนตรีหนังตะลุง

การบรรเลงดนตรีหนังตะลุง แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. บรรเลงดนตรีล้วน เช่น ยกเครื่อง ตั้งเครื่อง ลงโรง
๒. บรรเลงเพลงประกอบการรับบท ขึ้นบท ถอนบท เลียบบท เชิด บรรเลงประกอบการขับกลอนแปด กลอนคำกลอน กลอนลวดโหม่ง ประกอบการบรรยายอิริยาบถของตัวละคร และบรรเลงประกอบบทบาทเฉพาะอย่าง เช่น บทโศก ลักพา ร่ายมนต์

ปัจจุบันนี้ ดนตรีหนังตะลุงเปลี่ยนแปลงไปมาก มีเครื่องดนตรีมากขึ้น บางท่านว่าเป็นการพัฒนาให้เข้ากับสมัยนิยม แต่เป็นการทำลายเอกลักษณ์ของดนตรีหนังตะลุงไปอย่างน่าเป็นห่วง เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ มีนายหนังระดับปริญญาโท ๒ ท่าน คือ หนังนครินทร์ชาทอง จังหวัดสงขลา หนังบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ให้สัมภาษณ์ออกทีวีช่อง ๙ ยอมรับในความล้มตัวของนายหนังรุ่นใหม่ ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง โอกาสการแสดงน้อยลง ลูกค้ายิ่งหายาก ไม่มีคนสืบสานต่อ นี่เป็นลางบอกให้ทราบล่วงหน้า หนังตะลุงสัญลักษณ์ของภาคใต้ จะลงเอยในรูปใด

รูปหนังตะลุง

รูปหนัง เป็นอุปกรณ์สำคัญในการแสดงหนังตะลุง หนังคณะหนึ่ง ๆ ใช้รูปหนังประมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ ตัว หนังตะลุงแกะโดยนายช่างผู้ชำนาญในจังหวัดหนึ่ง ๆ ของภาคใต้ มีเพียง ๒ - ๓ คนเท่านั้น ต้นแบบได้มาจากรูปหนังใหญ่ เพราะรูปเก่าแก่ที่เหลืออยู่เท่าเหยียบขนาด มีอายุกว่า ๑๐๐ ปีไปแล้ว ต้นแบบสำคัญ คือ รูปเรื่องรามเกียรติ์ที่ฝาผนังรอบวัดพระแก้ว ผสมผสานกับรูปหนังของชวา ทำให้รูปกะทัดรัดขึ้นมือ และหน้าเคลื่อนไหวได้ รูปหนังจะจัดเก็บไว้ในแผงหนัง โดยวางเรียงอย่างเป็นระเบียบ และตามศักดิ์ของรูป นั่นคือ เอารูปเบ็ดเตล็ด และรูปตลกที่ไม่สำคัญซึ่งเรียกรวมกันว่ารูปกาก ไว้ล่าง ถัดขึ้นมาเป็นรูปยักษ์ พระ นาง เจ้าเมือง ตัวตลกสำคัญ รูปปราชญ์บาท พระอิศวร และฤๅษี ตามลำดับ

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางแห่งศิลปะ ช่วงภาคใต้ที่ไปพบเห็นก็ถ่ายทอดมาเป็นแบบ “ช่างราม” เป็นช่างแกะรูปหนังที่เก่าแก่คนหนึ่งของจังหวัดพัทลุง นอกจากแกะให้หนังภายในจังหวัดแล้ว ยังแกะให้หนังต่างจังหวัดด้วย รูปของช่างรามได้รับยกย่องว่าเป็นเลิศ แม้ถึงแก่กรรมไปประมาณ ๖๐ ปีแล้ว ชื่อเสียงของท่านทางศิลปะยังมีผู้คนกล่าวขานถึงอยู่ท่านเลียนแบบรูปภาพ เรื่องรามเกียรติ์ที่วัดพระแก้วเริ่มแรกก็แกะรูปที่นำไปแสดงเรื่องรามเกียรติ์อย่างเดียวกันจึงได้ชื่อว่า “ช่างราม” ครั้งหนึ่งท่านส่งรูปหนุมานเข้าประกวด ดูผิวเผินสวยงามมาก หัวของวานร ต้องเกิดจากวงกลม แต่ของช่างรามไม่อยู่ในกรอบของวงกลม จึงไม่ได้รับรางวัล

การละเล่นพื้นเมืองที่ได้ชื่อว่า “หนัง” เพราะผู้เล่นใช้รูปหนังประกอบการเล่านิทานหลังเงา การแกะรูปหนังตัวสำคัญ เช่น ฤๅษี พระอิศวร พระอินทร์ นางกนิรี ยังคงเหมือนเดิม แต่รูปอื่น ๆ ได้วิวัฒนาการไปตามสมัยนิยมของผู้คน เช่น ทรงผม เสื้อผ้า รูปหนังรุ่นแรกมีขนาดใหญ่รองจากรูปหนังใหญ่ฉลุวดลายงดงามมาก เป็นรูปขาวดำ แล้วค่อยเปลี่ยนรูปให้มีขนาดเล็กลง ระบายสีให้ดูสะดุดตายิ่งขึ้น

สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เครื่องครัดทางด้านวัฒนธรรมมาก ออกเป็นรัฐนิยมหลายฉบับ ยักษ์นุ่งกางเกงขายาว สวมหมวก รูปตลก รูปนาง รูปพระสวมหมวก สวมเสื้อ นุ่งกางเกง นุ่งกระโปรง รูปหนังที่ออกมาแต่งกายมีผิดวัฒนธรรม ตำรวจจะจับและถูกปรับทันที

การแกะรูปหนังสำหรับเชิดหนัง ให้เด่นทางรูปทรง และสีสันทัน เมื่อทาบกับจอผ้าแสงไฟช่วยให้เกิดเงาคูเด่นและสะดุดตา กรรมวิธีแกะรูปหนังแบบพื้นบ้านนำหนังวัวหนังควายมาฟอก ขูดให้เกลี้ยงเกลา หนังสัตว์ชนิดอื่นก็นิยมใช้บ้าง เช่น หนังเสือ ใช้แกะรูปฤๅษีประจำโรงเป็นเจ้าแม่

ในปัจจุบัน รูปหนังแกะจากหนังวัวอย่างเดียว ชื่อหนังจากร้านค้าที่ฟอกสำเร็จรูปอยู่แล้ว ทั้งสามารถเลือกหนังหนา บาง ได้ตามความต้องการ นายช่างวางหนังลงบนพื้นแข็งที่มีขนาดใหญ่ ใช้เหล็กปลายแหลมวาดโครงร่าง และรายละเอียดของรูปตามที่ต้องการลงบนผืนหนัง ใช้แท่งเหล็กกลมปลายเป็นรูปคม เรียกว่า “ตุ้ดตุ้” ตอกลายเป็นแนวตามที่ใช้เหล็กแหลมร่างไว้ ส่วนริมนอกหรือส่วนที่เป็นมุมเป็นเหลี่ยมและกนกกลวดลายอันอ่อนช้อย ต้องใช้มีดปลายแหลมคมยาวประมาณ ๒ นิ้ว มีด้ามกลมรี พอจับถนัดมือขูดแกะ ทั้งตุ้ดตุ้และมีดขูดแกะมีหลายขนาด เมื่อทำลวดลายตามที่ร่างไว้เสร็จ ตัดออกจากแผ่นหนัง เรียกว่า “รูปหนัง” รูปใดนายช่างเห็นว่าได้สัดส่วนสวยงาม นายช่างจะเก็บไว้เป็นแม่แบบเพียงแต่ระบายสีให้แตกต่างกัน

รูปที่นิยมเก็บไว้เป็นแบบ มีรูปเจ้าเมือง นางเมือง รูปยักษ์ รูปวานร รูปพระเอก รูปนางเอก นำรูปแม่แบบมาทาบหนัง แคะไปตามรูปแม่แบบ ประหยัดเวลา และได้รูปสวยงาม ผลิตได้รวดเร็ว สีที่ใช้ระบายรูปหรือลงสี นิยมใช้น้ำหมึก สีย้อมผ้า สีย้อมขนม มีสีแดง เหลือง แสด ชมพู ม่วง เขียว น้ำเงิน และสีดำ ต้องผสมสีหรือละลายสีให้เข้มข้น ใช้พู่กันขนาดต่าง ๆ จุ่มสีระบาย ต้องระบายเหมือนกันทั้ง ๒ หน้าที่ระวังไม่ให้สีเปื้อน สีซึมเข้าในเนื้อของหนังเร็ว ลบออกไม่ได้

ช่างแกะรูปต้องมีความรู้ประวัติที่มาของรูป ศึกษาแบบของรูป จากรูปจริง จากรูปภาพ การเปลี่ยนอิริยาบถของรูปได้อย่างถูกต้อง การเบิกตา เบิกปากรูปต้องใช้เวทมนต์ประกอบด้วย ที่สำคัญต้องมีสมาธิอย่างแน่วแน่ เศษหนัง ทำเป็นมีรูรูปริมฝีปากล่าง อารูต่าง ๆ ใช้ร้อยมือให้ติดกันเป็น ๓ ท่อน เพื่อให้มือเคลื่อนไหวได้

เมื่อสีแห้งสนิทแล้ว ลงน้ำมันยางใส เพื่อให้รูปเกิดเงาวาววับ เดียวนี้หาน้ำมันยางไม่ได้ ใช้น้ำมันชกเงาแทน จากนั้นติดไม้ตัก ติดไม้มือ รูปที่ชักปากได้ ติดคั่นเบ็ดผูกเชือกชักปาก เป็นอันว่าเป็นรูปหนังที่สมบูรณ์ ช่างแกะรูปหนัง นอกจาก แคะจำหน่ายแก่คณะหนังตะลุงแล้ว ยังแคะจำหน่ายทั่วไป เพื่อนำไปประดับประดา อาคารบ้านเรือน ชาวต่างชาตินิยมกันมาก แต่ต้องทำอย่างประณีต บรรจง จึงจะจำหน่ายได้ราคาดี ช่างแกะรูปหนังหาความร่ำรวยมิได้ เพียงแต่พอดำรงชีพอยู่ได้เท่านั้น

ตัวตลกหนังตะลุง

ตัวตลกหนังตะลุง เป็นตัวละครที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นตัวละครที่ “ขาดไม่ได้” สำหรับการแสดงหนังตะลุง บทตลก คือ เสน่ห์ หรือสีสัน ที่นายหนังจะสร้างความประทับใจให้กับคนดู สิ่งที่ผู้ชมจำได้ และยังเก็บไปเล่าต่อก็คือ บทตลก นายหนังตะลุงคนใดที่สามารถสร้างตัวตลกได้มีชีวิตชีวา น่าประทับใจ ทำให้ผู้ชมนำบทตลกไปเล่าต่อไม่รู้จบ ถือว่าเป็นนายหนังที่ประสบความสำเร็จในอาชีพโดยแท้จริง

ภาพรูปหนังตะลุงที่สำคัญ: ไอ้หนูนัย ไอ้ยอดทอง ไอ้เท่ง

ภาพรูปหนังตะลุงที่สำคัญ : ไอ้สะหม้อ ไอ้สีแก้ว ไอ้พุน

การแกะหนังตะลุง

หลายคนเมื่อได้ยินได้ฟังแล้ว อาจจินตนาการถึงตัวหนังที่โลดแล่นอยู่หน้าจอสีขาว และเสียงพากย์อันเป็นเอกลักษณ์ของชาวใต้ น้อยคนนักที่จะรู้ว่าวัฒนธรรมการเล่นหนังตะลุง รวมถึงแกะหนังตะลุงก็เป็นที่ยอมรับ และเคยรุ่งเรืองที่ตำบลหนองปรือ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีมาก่อน ซึ่งปัจจุบันเหลืออยู่เพียงคณะเดียวของจังหวัดที่ยังคงสืบสานประเพณีท้องถิ่นนี้อยู่เช่นเดิม โดยเฉพาะกรรมวิธีการแกะตัวหนังตะลุงที่คงรูปแบบวิธีการของงานช่างพื้นบ้านไว้ได้อย่างมั่นคง

หนังตะลุงนิยมมากในภาคใต้ของไทย และต่อมาได้แพร่หลายมายังภาคตะวันออก ซึ่งได้รับมาจากอินเดีย และมาเลเซียโดยเรียกหนังตะลุงนี้ว่า “วายังกุลิต” ใช้จอยาว ๘ - ๑๒ ศอก กว้างประมาณ ๖ - ๙ ศอก ชิงก้างกับพื้นดิน มีคนดูอยู่หน้าจอ คนพากย์อยู่ข้างหลังจอ ตัวหนังไม่สลักเป็นรูปคน เพราะทางศาสนาอิสลามห้าม เพราะขัดกับคัมภีร์โคหร่าน ตัวหนังทำเป็นรูปที่ไม่เป็นรูปคน ต่อมาเมื่อเข้ามาสู่ทางภาคใต้ของไทย ชาวบ้านคอนพร้าว จังหวัดพัทลุง คิดดัดแปลงมาเป็นหนังตะลุงที่เรียกว่า “หนังคอน” จนพระยาสุรวงค์วิวัฒน์ (วร บุนนาค) นำมาเล่นถวายต่อหน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ที่พระราชวังบางปะอินในปี พ.ศ. ๒๔๑๙

การแกะหนังตะลุง น่าจะเข้ามาพร้อมกับการเชิดหนัง และเข้าใจว่าในช่วงแรกจะเป็นไปในรูป “หนังใหญ่” ก่อน มีขนาดใหญ่เท่ากับเด็กอายุประมาณ ๕ - ๖ ขวบ ซึ่งทำเป็นรูปตัวแสดงต่าง ๆ ได้แก่ ยักษ์ คน ลิง ภูเขา ต้นไม้ และนิยมเล่นในเวลากลางวัน แต่เนื่องจากใช้คนมาก และมีปัญหาอื่น ๆ หลายอย่าง ต่อมาจึงได้ดัดแปลงขนาดของตัวหนังให้เล็กลง คือ ไม่เกินประมาณ ๑ ศอก แล้วเปลี่ยนเวลาในการเล่นในเวลากลางคืน มีการจุดไฟข้างหลังจอเพื่อให้เกิดเงาขึ้นบนจอ การแกะตัวหนังตะลุงนั้น

จะมีเครื่องมืออุปกรณ์ ได้แก่ หนังสั้ว จุนสี ดินหม้อ มีดแกะ ลีว มุกขนาดต่าง ๆ (ตุ้ดตุ้) เป็นต้น ความสำคัญของงานช่างประเภทนี้ จะอยู่ที่การทำตัวหนังสือที่สะท้อนถึงรูปลักษณะตัวละครในวรรณกรรมต่าง ๆ ช่างแกะตัวหนังสือ นอกจากจะต้องมีความรู้ทางช่างแล้ว ยังต้องรู้และเข้าใจถึงจิตรกรรม นาฏกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวหนังสือแต่ละตัวอีกด้วย ได้แก่ “หนังสือเตียว” “หนังสือเพลง” “หนังสือคนจร” “หนังสือง่า” เป็นต้น รวมไปถึงกรรมวิธีในการแกะสลักจนผลงานเสร็จสมบูรณ์

อุปกรณ์การแกะหนังสือ

๑. หนังสั้ว หนังสือควาย หนังสือแกะ หนังสือแพะ
๒. กรอบไม้สี่เหลี่ยมสำหรับตากหนังสือ
๓. แบบลายภาพ
๔. เครื่องมือตอก และสลักลาย ได้แก่ เขียง มีดปลายแหลม มีดปลายมน ตุ้ดตุ้ ค้อน เทียนไข
๕. หมึกสีจากสีธรรมชาติ หรือสีวิทยาศาสตร์
๖. น้ำยาสี หรือน้ำมันเคลือบเงา

ขั้นตอนการแกะหนังสือ

การแกะหนังสือเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทั้งเวลา และความชำนาญในการผลิต มีขั้นตอน ดังนี้

๑. เตรียมหนังสือ โดยนำหนังสั้วหรือหนังสือควาย ขณะเป็นหนังสือสดมาซึงกับกรอบไม้สี่เหลี่ยม ตากให้แห้งแล้วนำหนังสือไปฟอก ขูดส่วนที่เป็นพังผืดออกให้หนังสือมีความหนาบางเท่ากัน แต่ในปัจจุบันนิยมใช้หนังสือสำเร็จรูปฟอกแล้วจากโรงงาน
๒. ร่างภาพ วาดลวดลายที่ต้องการตามแบบลายภาพลงบนแผ่นหนังสือ ที่นิยม ได้แก่ ตัวละครในเรื่องของหนังสือตะลุง เช่น ฤๅษี พระอิศวร รูปพระ รูปนาง รูปยักษ์ และตัวตลก ส่วนรูปที่ใช้ประดับตกแต่งอาคารบ้านเรือน ได้แก่ ตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์

๓. แกะฉลุ การแกะฉลุต้องใช้ความชำนาญและพิถีพิถันมาก โดยใช้เครื่องมือ ตอกและสลักลายขณะแกะเครื่องมือควรชุบเทียนไขบ่อย ๆ เพื่อให้หล่อลื่น

๓.๑ ใช้ตุ้ดตุ้ตอกสลักลายตามเส้นลวดลายที่ร่างภาพไว้

๓.๒ การขุดเป็นกนกซึ่งเป็นตัวลายจะใช้เขียงไม้อ่อนรองหนังแล้วกดปลาย มีดไปตามจังหวะลวดลายแต่ละตัว

๓.๓ การทำเป็นดอกลายต่าง ๆ และการเดินเส้นประ โดยใช้ค้อนตอกตุ้ดตุ้ ซี่ตุ้ดตุ้จะใช้ตามลักษณะของปากตุ้ดตุ้แต่ละแบบ โดยใช้เขียงไม้แข็งรองหนัง

๓.๔ การขุดแกะหนังตามเส้นรอบนอก หลังจากการแกะฉลุส่วนภายในของ ตัวรูปเสร็จแล้วจะได้รูปหนังแยกออกเป็นตัว

๔. การลงสีรูปหนังขึ้นอยู่กับลักษณะรูป และประโยชน์การใช้สอย รูปหนัง สำหรับเข็ดเล่นหนังตะลุงต้องการความเด่นสะดุดตา ช่างจะเลือกใช้สีฉูดฉาดและเป็นสีโปรงแสง

๕. ลงน้ำมันเคลือบเงา จะลงน้ำมันเคลือบหรือไม้ก็ได้ เมื่อลงสีรูปหนังเสร็จ ถือว่ารูปหนังเสร็จสมบูรณ์แล้ว

การแกะตัวหนังตะลุง

นายหนัง

นายหนัง เป็นคำเรียกบุคคลผู้ทำหน้าที่แสดงหนังตะลุงก่อนสมัยรัชกาลที่ ๖ หนังคณะหนึ่ง ๆ จะมีนายหนัง ๒ คน ทำหน้าที่พากย์ และเชิดรูปพระ รูปนาง คนหนึ่งพากย์ เชิดยักษ์ ตัวตลก และเชิดตัวเบ็ดเตล็ดอีกคนหนึ่ง เรียกนายหนังทั้งสองว่า “หัวหยวก ปลายหยวก” เล่ากันมาว่า หลังจากหนังบัว แห่งเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นหนังสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้เริ่มแสดงโดยบทบาททั้งพากย์ และเชิดคนเดียว และหนังอื่น ๆ เอาอย่างสืบมาแล้ว หนังคณะหนึ่ง ๆ ก็คงมีนายหนังเพียงคนเดียว เป็นทั้งคนพากย์ คนเชิด ผู้ประพันธ์เรื่อง และเป็นหัวหน้าคณะบริหารงานทั้งหมด จากภาระดังกล่าว นายหนังจึงต้องเป็นคนเก่ง มีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ

๑. ในส่วนของการแสดงหนัง จะต้องเป็นคนเสียงดี และเสียงดัง ทำเสียงได้หลายเสียง เปลี่ยนเสียงตามบทบาทของตัวละครที่พากย์ได้ฉับพลันและเป็นธรรมชาติ พากย์ยักษ์เสียงต้องห้าวอย่างยักษ์ พากย์นางเสียงต้องนุ่มหวานอย่างนาง พากย์ตัวตลกตัวใดเสียงต้องเป็นอย่างตัวตลกตัวนั้น เรียกเป็นภาษาหนังตะลุงว่า “กินรูป” เสียงที่ชวนฟังต้องแจ่มใสกังวานกลมกลื่นเข้ากับเสียงโหม่ง เรียกว่า “เสียงเข้าโหม่ง” และสามารถรักษาคุณภาพของเสียงได้ตลอดเวลา การแสดงตั้งแต่ประมาณ ๓ ทุ่ม จนยันสว่าง ต้องรอบรู้ในศิลปะ และศาสตร์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งคดีโลก และคดีธรรม เพื่อแสดงหนังให้ได้ทั้งความบันเทิงและสาระประโยชน์ มีอรรถรสชวนติดตามต้องมีไหวพริบ ปฏิภาณดี แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างฉับไว ต้องแสดงออกได้อย่างมีอารมณ์ สมบูรณ์พร้อมทุกุสโดยเฉพะอารมณ์ขันต้องเด่นเป็นพิเศษ ต้องรอบรู้แม่นยำในเชิงกลอน เพราะกลอนหนังตะลุงมีหลายรูปแบบ ต่างบทบาทออกไปก็ใช้กลอนต่างรูปแบบกันไป และกลอนเกือบทั้งหมดเป็นกลอนสดคิดเอาในตอนนั้น ต้องเป็นคนช่างสังเกต ช่างจดจำ และช่างคิดเพื่อเก็บเกี่ยวเอาประสบการณ์ทุกอย่างมาใช้ประโยชน์ในการแสดงให้ได้ และต้องมีความสามารถในการเชิดรูปให้ได้ลีลา ความรู้สึก เชิดยักษ์ต้องดุซังขัง ดุร้าย มีอำนาจ เชิดนางก็ดูนิ่มนวลอย่างกิริยาหญิง เป็นต้น ความสามารถทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นในการแสดงหนังทั้งสิ้น

๒. ในส่วนที่เป็นหัวหน้าคณะ ซึ่งต้องบริหารงานทั้งหมดนั้น ต้องรู้หลักปกครองคน อย่างน้อยต้องให้ลูกคู่ ๗ - ๘ คน มีความรักกลมกลืนกัน มีความเต็มใจและมุ่งมั่นจะดีเครื่อง (เล่นดนตรี) ให้ดีที่สุดและด้วยความรับผิดชอบ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดีปรับตัวได้ง่าย เพราะผู้มาติดต่อให้ไปแสดงมีหลายพวก หลายระดับ ต้องมีความรับผิดชอบต่อ และสัจย์ชื่อต่อผู้มาติดต่อ รับขันหมากใครไว้ต้องทำให้ได้ตามที่ตกลง นายหนังโดยทั่วไป มักสืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษที่เป็นหนังมาก่อน ที่เป็นประเภท “หนังผุด” คือ หัดหนังเพราะสนใจ ไม่มีบรรพบุรุษคนใดเป็นหนังมาก่อนนั้น มีน้อย นายหนังทุกคนจะเป็นหนังโดยสมบูรณ์ได้ต้องผ่านพิธีครอบมือ พิธียี่นรูป อันเป็นพิธีแสดงตนยอมรับนับถือครูดั้นของหนังเสียก่อน และเมื่อผ่านพิธีดังกล่าวแล้ว ต้องตั้งหิ้งบูชาครู และจัดเครื่องบวงสรวงครู ตามวาระอันควรหรือตามข้อตกลง หากละเลยเชื่อว่านายหนังผู้นั้น จะหาความเจริญไม่ได้และอาจถูกครุหนังให้โทษได้

คุณค่าและประโยชน์ของหนังตะลุง

หนังตะลุง คือ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ซับซ้อนเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่า “การว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการว่าบท การสนทนา และการแสดงเงานี้ นายหนังตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด

หนังตะลุงเป็นมหรสพที่นิยมแพร่หลายอย่างยิ่งมาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะในยุคสมัยก่อนที่จะมีไฟฟ้าใช้กันทั่วถึงทุกหมู่บ้านอย่างในปัจจุบัน หนังตะลุงแสดงได้ทั้งในงานบุญและงานศพ ดังนั้นงานวัด งานศพ หรืองานเฉลิมฉลองที่สำคัญจึงมักมีหนังตะลุงมาแสดงให้ชมด้วยเสมอ

๑. คุณค่าและประโยชน์ด้านสังคม สามารถก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืน ตั้งแต่ด้านครอบครัว ด้านชุมชน ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนี้

๑.๑ ด้านครอบครัว การเรียนรู้สืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษจากพ่อสู่ลูก ส่งผลครอบครัวมีความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด ก่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจ ความผูกพัน อันทรงคุณค่ายิ่งในครอบครัว

๑.๒ ด้านชุมชน การเรียนรู้การแกะรูปหนังตะลุงในหมู่เพื่อนบ้าน การที่หลาย ครอบครัวได้เข้ามารวมกลุ่มแกะหนังตะลุงขึ้นมา เป็นการใช้กระบวนการทำงานแบบ การรวมกลุ่มทำงานในรูปแบบของสมาชิกกลุ่ม ทำให้มีการเคารพต่อกันและการอาศัย อยู่ร่วมกับคนอื่นภายใต้กฎระเบียบสังคมเดียวกัน ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภายในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืน

๑.๓ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน เมื่อมีกลุ่มแกะหนังตะลุงเกิดขึ้นใน ชุมชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาตลาดภายนอกชุมชนเพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีโอกาส แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชุมชน อื่น ๆ อีกด้วย

๑.๔ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จะเห็นได้ว่าจากการที่รูปหนังตะลุง ที่แกะเป็นของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่แกะจากหนังวัว หนังควายนั้น เป็นที่ สนใจของคนทั่วไปและชาวต่างชาติเป็นอย่างดี ถือได้ว่าการแกะรูปหนังตะลุงเป็น งานศิลปหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพัทลุง และของภาคใต้ เป็นสินค้า อย่างหนึ่งที่สามารถเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้มาเยี่ยมชม ทักสนศึกษา และได้ซื้อ ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน การแกะรูปหนังตะลุงกลับไปสู่ประเทศของตน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของตน ที่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่ ต่างประเทศได้ และเป็นส่วนหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมกับต่างประเทศ ทำให้ภูมิปัญญาไทยเป็นที่รู้จักในต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศดีขึ้นตามมาด้วย

๒. คุณค่าและประโยชน์ด้านศาสนา ความเชื่อในด้านศาสนาที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยจะแกะหนังเป็นรูปพระเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และกราบไหว้สักการบูชา

๓. คุณค่าและประโยชน์ด้านวัฒนธรรม อันประกอบด้วย

๓.๑ ด้านความเชื่อ ช่างแกะหนังในจังหวัดพัทลุง มีวัฒนธรรมความเชื่อถือผีบรรพบุรุษ โดยมีความเชื่อเกี่ยวกับการไหว้ครูช่าง โดยความเชื่อนับถือครูบาอาจารย์ที่ประสาทวิชาความรู้การแกะหนังตะลุงมาสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน และไหว้วิญญาณของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นความเชื่อว่ามีวิญญาณของบรรพบุรุษยังมีความรัก ความห่วงใยลูกหลาน คอยพิทักษ์รักษาดูแลทุกคนในวงเครื่องดนตรีให้อยู่อย่างปลอดภัย มีความเจริญในหน้าที่การงาน

นอกจากจะมีความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษแล้ว ยังมีความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ช่างแกะหนังตะลุงมีความเชื่อว่า การทำรูปหนังพวกฤๅษี รูปตัวตลก จะนิยมใช้หนังหมี หนังเสือมาแกะรูป ส่วนรูปหนังพระอิศวร พระนารายณ์ ใช้หนังวัวที่ถูกเสือกัดตาย หรือออกลูก หรือถูกฟ้าผ่าตาย เรียกว่า ตายพราย วัวที่ถูกฟ้าผ่าตาย และหนังวัวที่ตายทั้งกลม โดยมีความเชื่อว่าหนังชนิดนี้มีความขลังความศักดิ์สิทธิ์ ถือเป็นความเชื่อด้านเหนือสิ่งธรรมชาติ ในเรื่องของภูตผีปีศาจอยู่ ช่างแกะหนังในจังหวัดพัทลุงทุกคนเคารพ และนับถือความเชื่อด้านสิ่งเหนือธรรมชาติที่สิงสถิตอยู่ที่ตัวรูปหนัง และจะบูชากราบไหว้ และถือว่าตัวรูปหนังดังกล่าวนำความเจริญ โชคลาภ ความดีความงามมาสู่แก่ช่างแกะหนังทุก ๆ คน

นอกจากความเชื่อดังกล่าวแล้ว ในการแสดงหนังตะลุงก็มีความเชื่อว่า การเซ็ดรูปพระอิศวร เป็นตัวที่ ๒ ต่อ จากรูปฤๅษี เป็นรูปสำคัญตัวหนึ่งที่หนังตะลุงทุกคณะต้องเซ็ดตามขนบนิยมทุกครั้งที่มีการแสดง เป็นการสะท้อนให้เห็นว่ารูปพระอิศวร เป็นสื่อเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมหนังตะลุงกับคตินิยม ตามลัทธิศาสนาพราหมณ์ ลัทธิไสวณิกายที่ถือเอาพระศิวเทพเป็นใหญ่ในตรีมูรติ (พระศิวะ พระวิษณะ และพระพรหม)

๔. คุณค่าและประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ จากในอดีตการที่ช่างแกะรูปหนังตะลุงแกะเพื่อใช้ในการแสดงหนังตะลุงเท่านั้น ทำให้มีการแกะกันเพียงไม่กี่ครัวเรือน ปัจจุบัน การแกะรูปหนังตะลุงมีทั้งแกะสำหรับการแสดงและแกะเพื่อเป็นสินค้าเป็นของที่ระลึก และใช้ประดับตกแต่ง ทำให้การแกะรูปหนังตะลุงฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง สามารถเพิ่มเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ทั้งยังก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชุมชนอื่น ๆ อีกด้วย

๕. คุณค่าและประโยชน์ด้านความสุนทรีย์ การแกะรูปหนังตะลุง ต้องเป็นคนที่มีความรู้สามารถ ความเข้าใจ และความชำนาญในด้านศิลปะเป็นอย่างดี โดยเฉพาะลวดลายไทย ที่ต้องใช้ในการแกะหนัง และสามารถวาดรูปและลงสีให้สวยงามเกิดความสุนทรีย์ในผลิตภัณฑ์ ส่งผลในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ได้อีกประการหนึ่งด้วย

๖. คุณค่าและประโยชน์ด้านการสร้างจิตนิสัย จากการทำที่บ้านได้รวมกลุ่มทำศิลปหัตถกรรมการแกะหนังตะลุง เป็นการรวมกลุ่มกันทำให้เกิดคุณค่าด้านการสร้างจิตนิสัยเกิดความสัมพันธ์กันเป็นสังคมท้องถิ่น ส่งผลให้ชาวบ้านสร้างจิตนิสัยในด้านต่าง ๆ ๖ ด้าน ได้แก่ ความสามัคคีในกลุ่ม ความอดทน ความมีจิตใจเอื้ออารี ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๗. คุณค่าและประโยชน์ด้านการช่วยลดภาวะโลกร้อน ศิลปหัตถกรรมการแกะรูปหนังตะลุงสามารถช่วยลดโลกร้อนได้ด้วยเหตุผล ดังนี้

๗.๑ ประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง เป็นการช่วยในการลดการแพร่กระจายของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ไม่เกิดมลภาวะเป็นพิษ ใช้แรงงานจากบุคคลในการผลิตมากกว่าใช้เทคโนโลยี และไม่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ใช้เครื่องมือที่ไม่ใช้พลังงานมาก

๗.๒ ลดการใช้ปุ๋ยไนโตรเจน โดยนำขนวัว ขนควาย เศษหนังที่ไม่ใช้ นำมาทำปุ๋ยแทนการใช้ปุ๋ยชีวภาพ

๗.๓ ใช้พลังงานทดแทน โดยใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ในการตากหนัง

๗.๔ การรวมกลุ่มอาชีพ รวมกลุ่มสร้างตลาดผู้บริโภค ผู้ผลิตโดยตรงในท้องถิ่น เพื่อลดกระบวนการขนส่งผ่านพ่อค้าคนกลางที่ต้องใช้พลังงานและน้ำมันในการคมนาคมขนส่งงานหัตถกรรมไปยังตลาด

ขอขอบคุณข้อมูล และที่มาของภาพ:

คุณค่าและประโยชน์ของหนังตะลุง. จาก, <https://www.shorturl.asia/WoEeg>

คุณค่าและประโยชน์ของหนังตะลุง. จาก, <https://www.shorturl.asia/๘Waj๔>

ณรงค์ศักดิ์ ชนะภัย. การแกะตัวหนังตะลุง. จาก, <https://www.gotoknow.org/posts/๖๕๒๙๖๙>

นายหนัง. จาก, <https://shorturl.asia/vxrc>

บดินทร จันทรธิบัติ. (๒๕๕๘). ภาพรูปหนังตะลุงที่สำคัญ: ไอ้สะหม้อ ไอ้สีแก้ว ไอ้พูน.

ดัดแปลงจากภาพไอ้สะหม้อ. จาก <https://sites.google.com/site/nangtalung๐๐๕/rup-hnang-talung>

บดินทร จันทรธิบัติ. (๒๕๕๘). ภาพรูปหนังตะลุงที่สำคัญ: ไอ้หนูนุ้ย ไอ้ยอดทอง ไอ้เท่ง.

ภาพหนังตะลุง. จาก, <http://th.wikipedia.org/wiki/หนังตะลุง>

ภาพหนังตะลุง. จาก, http://www.digitalschool.club/digitalschool/art_๒lesson๑/๑/page๒๓.php

ภาพไอ้เท่งและไอ้ยอดทอง. จาก, <https://shorturl.asia/YdXqZ>

ภาพไอ้สีแก้วและไอ้พูน. จาก, <http://download.clib.psu.ac.th/datawebclib/exhonline/talung/page๗.html>

ภาพไอ้หนูนุ้ย. (๒๕๕๘), จาก, http://plugmet.orgfree.com/sk_dialect_๔-๑๐.htm

รูปหนังตะลุง. จาก, <https://www.kroobannok.com/๒๑๑๘>

วรรณรัตน์ อินทร์อำ (๒๕๓๕). หนังตะลุง: ศิลปะพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์ การพิมพ์.

หนังตะลุง. siriporn yanjaroon. จาก, <https://www.nectec.or.th/schoolnet/library/create-web/๑๐๐๐๐/arts/๑๐๐๐๐-๒๑๙๒.html>

หนังตะลุง. จาก, <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%๙๙%E๐%B๘%B๑%E๐%B๘%๘๗%E๐%B๘%๙๕%E๐%B๘%B๐%E๐%B๘%A๕%E๐%B๘%>

เรียบเรียงโดย นางสาวสนธยา ศรีสมปอง
สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง